

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 112g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 5 alin. (9) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

3 noiembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 10 iulie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 3 noiembrie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 5 alin. (9) din Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, ridicată de S.C. „Unicorn Estate” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-55/19, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dna judecător Silvia Slobodzean de la Judecătoria Strășeni, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul central, din 17 august 2018, a fost intentat procesul de insolvență față de debitorul S.C. „Unicorn Estate” S.R.L.

4. Creditorul S.R.L. „Unitech Engineering Solutions” a formulat contestații cu privire la drepturile sale de creanță neadmise spre validare și cu privire la drepturile de creanță ale tuturor creditorilor trecute integral de administratorul insolvenței în tabelul definitiv.

5. Pe 30 mai 2019, printr-o încheiere a Judecătoriei Strășeni, sediul central, dna judecător Silvia Slobodzean a admis contestațiile formulate de creditorul S.C. „Unitech Engineering Solutions” S.R.L. împotriva tabelului de creanțe cu privire la patrimoniul debitorului S.C. „Unicorn Estate” S.R.L.

6. Administratorul insolvenței, reprezentantul debitorului și creditorii S.C. „Unicorn Estate” S.R.L. au declarat recurs împotriva Încheierii Judecătoriei Strășeni din 30 mai 2019, calificând-o ca ilegală.

7. Pe 19 decembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat o decizie prin care au fost admise recursurile declarate, casată Încheierea Judecătoriei Strășeni din 30 mai 2019, cauza fiind trimisă la re judecare aceluiași complet de judecată.

8. În cadrul ședinței publice, dl avocat Andrei Iosip a ridicat, în interesele debitorului S.C. „Unicorn Estate” S.R.L., excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 5 alin. (9) din Legea insolvenței.

9. Prin Încheierea din 26 iunie 2020, Judecătoria Strășeni, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

11. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 5

Competența instanței de judecată

„(1) Cererea de intentare a procesului de insolvență se examinează de către instanța de judecată (instanța de insolvență) în conformitate cu competența jurisdicțională stabilită în Codul de procedură civilă și în prezenta lege.

(2) Instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa de creditori. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa de creditori, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

(3) Instanța pe al cărei rol se află cauza de insolvență examinează din oficiu toate circumstanțele relevante cauzei.

(4) Încheierile judecătorești pot fi adoptate și fără citarea părților dacă prezenta lege nu prevede altfel în mod expres.

[...]

(9) Dispozițiile privind incompatibilitatea nu sunt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției susține că norma contestată este incompletă, deoarece aceasta trebuie să reglementeze și cazurile de incompatibilitate a instanței de insolvență la rejudecarea cauzei. Instanța de insolvență poate fi declarată compatibilă la examinarea repetată a cauzei doar dacă prin încheierea casată în

recurs nu și-a expus opinia asupra fondului cauzei, ci a examinat chestiuni de procedură. De asemenea, potrivit acestuia, norma le oferă instanțelor de judecată o marjă discreționară. În practica judiciară, atunci când se aplică norma contestată, instanțele de recurs trimit cauzele la rejudecare acelorași complete de judecată care au pronunțat și încheierea inițială, în cazurile în care părțile cer recuzarea instanței desemnate să participe în mod repetat la rejudecarea cauzei, cererile sunt respinse făcându-se trimitere la articolul 5 alin. (9) din Legea insolabilității.

13. Autorul consideră că persoanei care a fost nedreptățită o dată prin actul de justiție realizat de judecătorul instanței de fond ar trebui să-i fie asigurată posibilitatea ca această cauză să nu fie trimisă în mod repetat la același complet de judecată. Astfel, limitarea cazurilor de incompatibilitate a instanței de insolabilitate doar la cazurile casării în recurs a hotărârii nu este justificată, iar restricția impusă părților de a li se judeca cauza de către o instanță imparțială nu este conformă cu principiile constituționale.

14. Autorul consideră că norma contestată vine în contradicție cu articolele 20, 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de S.C. „Unicorn Estate” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-55/19, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 5 alin. (9) din Legea insolabilității, potrivit căruia dispozițiile privind incompatibilitatea nu sunt aplicabile în cazul instanței de insolabilitate care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolabilitate, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs. Curtea admite că norma contestată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, prin decizia Curții de Apel Chișinău a fost casată încheierea prin care au fost admise contestațiile, iar cauza a fost restituită spre rejudecare aceluiși complet de judecată.

19. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

20. Curtea reține că autorul sesizării a invocat incidența articolelor 20 [*accesul liber la justiție*] și 23 [*dreptul fiecăruia om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție.

21. Curtea reiterează că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că

testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18; DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 17). Curtea a stabilit că problema calității unei legi nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

22. Curtea nu poate reține argumentele invocate de autorul sesizării în privința existenței unei ingerințe în articolul 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție. Curtea consideră că, odată ce, potrivit articolelor 5 din Legea insolabilității și 38 și 355 din Codul de procedură civilă, procesul de insolabilitate se declanșează de către instanță și decurge sub supravegherea ei, iar actele instanței de insolabilitate pot fi contestate cu recurs în instanța ierarhic superioară, accesul liber la justiție nu este afectat. Existența acestor prevederi presupune filtrul judiciar suplimentar al instanței de recurs.

23. Potrivit articolului 115 alin. (4) din Constituție, „organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică”. În baza acestor prevederi constituționale, Curtea reține că stabilirea regulilor de desfășurare a procesului judiciar constituie o prerogativă exclusivă a legislatorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, implicit de intentare și desfășurare a cauzelor de insolabilitate.

24. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Legii insolabilității, precum și cu cele ale Codului de procedură civilă, iar procedura de insolabilitate este **o procedură civilă necontencioasă**, care se deosebește de alte proceduri după modul de intentare, de examinare și de soluționare a cauzelor (DCC nr. 150 din 26 decembrie 2019, § 23; DCC nr. 34 din 23 martie 2020, § 30). Instanța pe al cărei rol se află cauza de insolabilitate examinează toate circumstanțele relevante ale cauzei, de la intentare și până la încetarea procesului de insolabilitate, și în funcție de complexitate, poate să aplice procedurile expres prevăzute (procedura de restructurare, procedura falimentului etc.), adoptând actele judecătorești pe care legea le impune.

25. Curtea mai notează că posibilitatea contestării actelor emise de instanța de fond în instanța ierarhic superioară reprezintă, din perspectiva articolului 20 din Constituție, o garanție suficientă pentru caracterul echitabil al procedurilor în materie de insolabilitate.

26. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 5 alin. (9) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012,

ridicată de S.C. „Unicorn Estate” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-55/19, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 3 noiembrie 2020

DCC nr. 129

Dosarul 112g/2020